

Putorian tiellä

Kun lähdettiin kulkemaan Käkisalmeen menevää tietä noin kilometrin verran, tultiin Putorian kylään. Tienhaaran viitta näytti vasemmalle Käkisalmeen ja suoraan menevä tie osoitti Kiviniemeen päin. Tienviitan soikeassa keskuskilvessä oli ennen vanhaan nimi PUDORIA, asiakirjoissakin käytetty, josta nimestä kansa pudotti puheessaan "herras-d:n" pois.

Putorian kartanon vanha päärakennus risteyksessä oli silloisen nimismiehen asuntona parin sadan metrin etäisyydellä Ivaskan sillasta. Kun lähdettiin Kiviniemen tielle, sijaitsi ensimmäisenä maantien oikealla puolella Paavilaisten sisarusten pieni kotitalo pihoineen. Sen jälkeen kallion takana samalla puolella tietä Tervosen punaiseksi maalattu kauppatalo, joka oli luokkatoverini Liisan koti. Sitten alkoivat kansanopiston pellot. Vasemmalla mäntyharjanteella rakennusryhmä, kauppaneuvos Lallukan lahjoittama kartano eli opiston myöhemmin palanut päärakennus, opettajien ja oppilaiden asuntolat sekä veistola lähellä Vuoksen rantaa. Opistolta kävivät Saara, Aili ja Lea Hanneksela kirkonkylän kansakoulua.

Muutamana sadan metrin päässä tuli vastaan Putorian pieni "naapurilähiö" — Parkalan kylä. Ensimmäisenä oikealla kujasten päässä oli Tontin Annan asumus. Tontin lapsista muistan Meerin, Auliksen ja kaimani Erkin. Seuraavana oli seppä Edvard Kärkkäsen talo pajarakennuksineen. Heillä oli kylän ensimmäinen puhelin ja kuorma-auto tukinajoon. Einari Kärkkänen toimi autonkuljettajana. Nuorin Kärkkäsen pojista oli Urho-niminen, vanha pappa puolestaan niitä huumormiehiä.

Aivan tien laidassa oli Eljas Pöystin talo, pihassa kylän nuorison suosima tukeva kiikku. Talon kohdalta päästiin harjupolkua uimarannalle Pöystin Reinon, Meerin ja Tontin poikien kanssa. Kaupan kylätien tuntumassa oli Härkösen Antin talo, johon tuotiin ennen sotia uusi emäntä. Kauempana metsän laidassa sijaitsi Katri Multasen harmaan talon pihapiiri. Heidän lähteestään haettiin erikoisen hyvää juomavettä. Viimeisenä tien poskessa oli punertava pikku mökki, jossa Seppälän Taavetti asusti Maijansa kanssa. Heidän lapsistaan tunsin Hermannin ja Lyylin, jotka olivat aikuisia.

Oikealla aukeni Karhulammen suo, vasemmalla nousi kivikkoinen tie Tuulaskoskelle. Tästä kohdasta kertyi matkaa kirkolle parisen kilometriä. Parkalan kylän kaikki asumukset oli rakennettu maantien oikealle puolelle, koska vasemmalla kohosi männikköinen harju ja sen takana virtasi rauhallinen Vuoksi.

Oli vielä toinenkin uimapaikka, nimittäin Tuulaskosken rantakallio, jonne oli matkaa maanteitse puolisen kilometriä. Pöystin veneellä soutuena tämäkin väli sujui nopeasti. Siihen aikaan tuntui Vuoksen vesi aina lämpöiseltä, mikä seikka muistuu mieleen nykyisillä uimapaikoilla.

Kun Parkalasta jatkettiin matkaa reilut kaksi kilometriä, ohitettiin Karhulampi ja Kurimuksen mäki. Tämän päältä näkyi kauempana oikealla Kynsjärven kylä. Vasemmalle kääntyi kärrytie harjun ylitse Tervosen kesäpaikalle, Tervarantaan, josta aukenivat näkymät Lallukan, Sutelaisen ja Lehtosen maisemiin.